

О.Л. Черевко, ст. викл.

А.В. Жигadlo, студ.

Університет митної справи та фінансів

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Стаття присвячена дослідженню впливу інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) на розвиток національної та інформаційної економіки України. Визначено основні ІКТ-чинники економічного розвитку, наведена їхня коротка характеристика та результат дії. Розглянуто вплив інформаційних технологій на перехід до нової стадії розвитку та формування інформаційної економіки й інформаційного суспільства. Проаналізовано сучасний стан ІКТ в Україні та позицію країни в світових рейтингах, за основними показниками розвитку ІКТ у світі. Визначено основні причини низьких позицій України в світових рейтингах за розвитком інформаційних технологій. Зазначено основні шляхи вдосконалення рівня функціонування ІКТ, а також нормативні документи та державні програми, що регулюють розвиток інформаційних технологій та розбудову інформаційного суспільства в Україні. Обґрунтовано важливість повноцінного введення в дію електронного урядування, що дозволить покращити існуюче становище ІКТ в країні та спростити процес комунікації громадян та органів влади.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології; національна економіка; розвиток інформаційних технологій; рейтинг країн; інформаційне суспільство; конкурентоспроможність економіки; електронне урядування; електронний уряд.

Постановка проблеми. Сучасний етап світового цивілізаційного розвитку характеризується стрімким розвитком інформаційних технологій (ІТ), які охоплюють все ширші сфери діяльності, створюють можливості для зростання ефективності виробництва, кардинальним чином змінюють механізми функціонування багатьох інститутів, держав. Зважаючи на це, аналіз сучасної позиції України за рівнем розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) дає можливість дослідити альтернативні шляхи поліпшення ситуації, вектори докладання зусиль для побудови національного інформаційного суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як свідчить світова практика, підвищення показників розвитку інформаційних технологій в країні є комплексним завданням, вирішення якого потребує об'єднання зусиль уряду, підприємств та окремих громадян, тобто суспільства в цілому. Цьому питанню присвячені дослідження експертів Всесвітнього економічного форуму, ООН та інших світових організацій. Вітчизняні науковці, такі як А.І. Семенченко, С.К. Полумієнко, Д.В. Дубов, І.Б. Жилаєв [4], в своїх дослідженнях розглядають проблемні питання розвитку ІК (інформаційно-комунікаційному) – сектору національної економіки. Проте, актуальність теми спонукає науковців до подальших досліджень обраної тематики.

Постановка завдання. Мета дослідження полягає у визначенні сутності поняття ІКТ, обґрунтуванні їх впливу на економічний розвиток країни за рахунок дії групи чинників, аналіз тенденцій розвитку ІКТ в Україні в умовах переходу світової економіки до інформаційного суспільства.

Викладення основного матеріалу дослідження. Впровадження сучасних комп'ютерних і інформаційно-комунікаційних технологій практично в усі сфери діяльності призвело до формування єдиного інформаційного простору. Прискорення темпів створення і поширення інформації, з одного боку, дозволяє реалізовувати інтелектуальний потенціал у вигляді інновацій, з іншого боку, підвищує вимоги до стану інформаційної інфраструктури, що включає комп'ютери, лінії зв'язку та інформаційні ресурси. Має місце факт стрімкого розвитку інформаційної індустрії в цілому та світового ринку інформації, зокрема, в останні роки. Ніколи раніше інформаційні та комунікаційні технології не розвивалися настільки швидко [5, с. 45].

Поняття «інформаційно-комунікаційні технології» (ІКТ) не є однозначним. Взагалі, ІКТ можна визначити як сукупність різноманітних технологічних інструментів і ресурсів, які використовуються для забезпечення процесу комунікації та створення, поширення, збереження та управління інформацією. Під цими технологіями мають на увазі комп'ютери, мережу

Інтернет, радіо- та телепередачі, а також телефонний зв'язок. Деякі дослідники розуміють під ІКТ конкретний спосіб роботи з інформацією, маючи на увазі, що це і сукупність знань про способи та засоби роботи з інформаційними ресурсами, і спосіб та засоби збору, обробки та передачі інформації для набуття нових відомостей про об'єкт, що вивчається. Сьогодні, ІКТ визначають як узагальнене поняття, яке описує різноманітні методи, способи та алгоритми збору, накопичення, обробки, подання й передавання інформації [18]. У сучасному світі інформація та знання являють собою стратегічний ресурс. Перетворення інформації та знань на важливий економічний ресурс сприяє радикальним змінам у структурі економіки, а саме – виокремленню та динамічному розвитку інформаційного сектору економіки [6, с. 40].

Інформаційний сектор економіки – це сукупність галузей господарства, основним продуктом яких є науково-технічна інформація у всіх її видах і формах, у тому числі інформаційні продукти і засоби їх виробництва. Цей сектор економіки спирається на високі технології, що створюються в основному електронною промисловістю, і складає основу сфери послуг [16, с. 135].

Обслуговуючою (інфраструктурною) ланкою інформаційного сектору економіки є ринок інформаційних продуктів, послуг і технологій, що перетворюється в один із найбільш потужних секторів сучасної економіки. Функціонування та розвиток ринку інформаційних продуктів, послуг і технологій, або ринку ІКТ, визначає розвиток не лише ІК сектору економіки, а й всього промислового комплексу країни.

Вплив ІКТ на економічний розвиток досліджується на макро- та мікроекономічному рівнях. На макрорівні визначається взаємозалежність між сукупними інвестиціями в ІКТ та приростом базових макропоказників. На мікроекономічному здійснюється аналіз впливу інформаційних технологій на підвищення ефективності функціонування підприємства. В умовах переходу до економіки знань, виділяють такі ІКТ чинники економічного розвитку (табл. 1).

Таблиця 1

ІКТ-чинники економічного розвитку

Чинник		Характеристика дії чинника	Результат дії чинника
1	2	3	4
Чинники мікроекономічного рівня	Автоматизація управління бізнес-моделлю та бізнес-процесами сучасного підприємства	Прискорюються та спрощуються внутрішні та зовнішні комунікації; створюються нові можливості для автоматизації бізнес-процесів, в тому числі завдяки впровадженню системи електронного документообігу, CRM. Стандартизація процесів управління та виробництва. Перехід на системи управління якістю	Підвищення конкурентоспроможності товарів
	Запровадження автоматизованих систем управління підприємством з можливістю управління всіма складовими ланцюжка вартості	ІКТ мають вагомий вплив безпосередньо на діяльність підприємств, оскільки можуть підвищувати частку фірми на ринку або шляхом зменшення вхідних витрат, відтак дозволяючи фірмам виробляти більше таких самих товарів, або шляхом підвищення якості продукції; як результат – додаткові продажі або більш високі ціни на продукцію. (Джерело [3])	
	Використання дистанційного доступу до ERP систем в межах ІКТ інфраструктури	Відбувається збільшення продуктивності праці робітників за рахунок підвищення мобільності та дистанційному доступу до продуктивних систем (ERP)	

Закінчення табл. 1

1	2	3	4
Чинники макроекономічного рівня	Широкомасштабне розгортання технологій високошвидкісного зв'язку та інтернет-доступу	Створює множинний мультиплікативний ефект на інші галузі національної економіки, сприяє прискоренню технологічного прогресу і забезпечує зростання ВВП	Розвиток галузей економіки
	Запровадження віртуальних освітніх програм, університетів	Презентація сучасних освітніх програм у вільному доступі в глобальній Інтернет мережі дозволяє різним верствам населення з різним рівнем достатку залучитися до освітніх процесів, оволодіти новими знаннями, вміннями та навичками	Підвищення частки інтелектуальної праці в продукті
	Функціонування всесвітньої інтернет-мережі (World Wide Web – WWW) як базису нової інформаційної економіки	На базі ІКТ та завдяки швидкому доступу до мережі Інтернет виникають нові формати взаємодії бізнесу із клієнтами. Все це безумовно збільшує можливості, динаміку та ефективність бізнес-середовища	Виникнення нових форматів бізнесу (бізнес-моделей)
		Ринки дистанційних послуг, наприклад, медичне обслуговування, освіта, охорона та безпека, створюються додатки до різних сучасних електронних пристроїв	Створення віртуальних ринків
		Миттєві грошові перекази між банками різних країн світу, величезні телекомунікаційні системи розрахунків, що функціонують на рівні держав (наприклад, системи SWIFT та TARGET) та відслідковують рух коштів, електронні розрахунки, належне функціонування бірж, банківських установ, різних фондів – все це забезпечується відповідною інформаційно-комунікаційною інфраструктурою	Створення віртуального фінансового ринку
		Розвиток ІКТ сприяє появленню нових технологій, розробок та бізнес-процесів, що, в свою чергу, стають поштовхом до появ нових галузей	Створення високотехнологічних галузей економіки

Джерело: розроблено авторами з використанням [17]

У результаті дії групи чинників відбувається оновлення економіки – її перехід на нову стадію розвитку. Перехід до інформаційної економіки є невід'ємною характеристикою розвитку сучасного світового господарства.

Інформаційна економіка – характеристика сучасної економіки з погляду речового змісту, в якій відбувається поширення інформаційної технології у сфері матеріального і нематеріального виробництва, перетворення інформації на один із важливих факторів соціально-економічного прогресу суспільства та окремої особи. В інформаційній економіці переважає виробництво та споживання не матеріальних благ, а інформаційних та духовних цінностей, а її інтегруючим показником буде рівень інформатизації. Матеріальна основа такої економіки – виробництво

інформаційного устаткування електронного (масове виробництво) і використання комп'ютерних систем, машинних банків, мікропроцесорів тощо, телекомунікаційної, побутової електроніки [7].

Сучасний період характеризується безпрецедентним зростанням впливу науки і нових технологій на соціально-економічний розвиток усіх країн. Найпомітніше місце в цих процесах посіли технології інформаційної революції, яка зумовила сприйняття постіндустріального суспільства як інформаційного, але не менш разючі успіхи мали також біотехнології, медицина, технології створення та поширення нових матеріалів, транспорту, космонавтики, зв'язку, фінансового посередництва, військового призначення тощо.

Нові технології докорінно й швидко змінили структуру світової економіки, що зумовило нові глобальні геополітичні проблеми. Виявилось, що неспроможність країни здійснювати структурну перебудову національної економіки відповідно до вимог нової технологічної парадигми чи зволікання з проведенням таких структурних змін не просто гальмує її розвиток, а й призводить до економічної деградації [2, с. 34].

В умовах переходу до інформаційної економіки, країни з найбільш розвинутим сектором ІКТ мають самий високий рівень конкурентоспроможності, оскільки інформаційні технології збільшують ефективність економіки в довгостроковій перспективі. Як результат впливу усіх чинників, збільшення на 10 % інвестицій в широкосмуговий зв'язок збільшує середньорічні темпи приросту ВВП, за деякими оцінками, на 0,6–0,7 відсоткових пункти. Такий ефект досягається за рахунок прямого та опосередкованого впливу на економіку як держави, так і приватного бізнесу [8].

Найбільший приріст внеску ІКТ у зростання продуктивності праці за період з 1996 до 2008 р. був помічений у США та Ірландії. У Європі в період з 2006 до 2009 ІТ-сектором було створено 1,5 млн. нових робочих місць, з яких 60 % припадає на виробництво програмного забезпечення [14, с. 132].

Для України розвиток ІКТ є першочерговим завданням в умовах переходу до нової моделі економічного розвитку. На сьогодні рівень розвитку національного ІК сектору є незадовільним. Про це свідчать показники, які застосовують для оцінки рівня розвитку ІКТ. Одним із основних показників моніторингу та порівняння розвитку інформаційно-комунікаційних технологій є Індекс розвитку ІКТ (*IDI*: ICT Development Index). Цей індекс містить у собі 11 показників, що утворюють одне контрольне значення (від 0 до 10).

IDI складається з трьох субіндексів, які характеризують наявність відповідної інфраструктури (фізична можливість користувача бути підключеним до Інтернет мережі, до мобільного або фіксованого зв'язку); інтенсивність застосування послуг Інтернет мережі, мобільного та фіксованого зв'язку, а також ефективне використання як програмного забезпечення різних ІТ-пристроїв, так і глобальної мережі Інтернет.

У таблиці 2 наведено динаміку *IDI* України за останні роки.

Таблиця 2

Динаміка IDI України, 2011–2015 рр.

Рік	2011	2013	2015
Рейтинг у світі	69	73	79
Показник <i>IDI</i>	4,38	5.15	5,23

Джерело: розроблено авторами з використанням [13]

Дані, зазначені в таблиці 2 свідчать про втрату Україною позицій як технологічно орієнтованої країни та її все більшу інформаційну вразливість, а отже й залежність від світових країн-лідерів у сфері ІКТ.

Показник *IDI* вказує на виробництво країною продукції з високою часткою доданої вартості, про рівень інноваційної компоненти в структурі галузей країни. На жаль, показник *IDI* України за дослідний період демонструє технологічну відсталість вітчизняної економіки.

Аналітиками Міжнародного союзу електрозв'язку було проведено кореляційний аналіз, який продемонстрував сильну залежність між ВНД на душу населення країни та величиною *IDI* – чим вище показник *IDI*, тим вище ВНД на душу населення, а отже ІКТ має прямий вплив на рівень добробуту країн [17].

Більш комплексним вимірювачем конкурентоспроможності країн у різних сферах економіки, в тому числі й у сфері ІКТ, на сьогодні є Глобальний індекс конкурентоспроможності (ГІК, The Global Competitiveness Index), що визначається Всесвітнім економічним форумом (World Economic Forum) з 2004 року.

Цей показник узагальнює оцінки більше ніж 1300 незалежних експертів з різних країн і сфер діяльності та дані офіційної статистики країн. ГІК формується на основі розрахунку 12 підіндексів, згрупованих у три групи залежно від домінування факторів розвитку країн: базові умови розвитку, фактори-катализатори або підвищувачі ефективності та фактори інновацій та розвитку.

Україна у рейтингу Глобального індексу конкурентоспроможності за останні три роки (2012–2015) покращила свої позиції. Динаміка змін позицій України в рейтингу за Індексом глобальної конкурентоспроможності наведена в таблиці 3

Таблиця 3

*Динаміка змін позицій України в рейтингу
за Індексом глобальної конкурентоспроможності 2010-2016 рр.*

Рік	2010–2011 (з 139 країн)	2011–2012 (з 142 країн)	2012–2013 (з 144 країн)	2013–2014 (з 148 країн)	2014–2015 (з 144 країн)	2015–2016 (з 140 країн)
Позиція	89	82	73	84	76	79

Джерело: розроблено авторами з використанням [11]

За індексом технологічної готовності, що являє собою оцінку швидкості, з якою економіка переймає та використовує новітні технології, Україна посіла 86 місце із 140 країн у 2015 р. (для порівняння у 2014 р. – 94 місце із 148 країн). Як бачимо положення нашої країни у рейтингу змінилося на краще, рівень субіндексу піднявся на 8 позицій, що позитивно характеризує сферу ІКТ.

Відповідно до звіту Міжнародного союзу електрозв'язку «Вимір інформаційного суспільства 2015», який містить рейтинг 167 країн світу за індексом розвитку ІКТ, Україна посіла 79 місце (відповідно до Звіту МСЕ за 2014 р. – 73 місце з 166 країн світу).

Однією із причин невисокого місця України в зазначеному рейтингу є нерівномірність доступу до ІКТ в регіонах, що підтверджують результати аналізу стану розвитку інформаційно-комунікаційної інфраструктури та впровадження ІКТ в різні сфери життєдіяльності регіонів.

За даними Міжнародної організації World Wide Web Foundation щодо рейтингу розвитку Інтернету в 86 країнах світу в 2014 р. Україна за Індексом розвитку Інтернету (The Web Index) посіла 46 місце.

За даними щорічного звіту «Стан широкосмугового зв'язку 2015», підготовленого спільною ініціативою Міжнародного союзу електрозв'язку та ЮНЕСКО, за рівнем проникнення Інтернет за 2014 р. Україна посіла 95 місце з 191 країни (за 2013 р. – 94 місце серед 191 країни).

Не дивлячись на низькі показники розвитку ІКТ, влада країни намагається створити всі умови для їх підвищення. Так, відповідно до Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні, схваленої розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.03.2013 р. № 386-р основними завданнями розвитку інформаційного суспільства в Україні є: сприяння кожному громадянину на засадах широкого використання сучасних ІКТ у створенні інформації та знань, їх використанні та обміні ними, виробництві товарів та наданні послуг; забезпечення гарантій волевиявлення і самореалізації громадянина в інформаційному суспільстві, а також вільного доступу до інформації та знань, крім установлених законом обмежень тощо.

Зважаючи на підписання Україною Угоди про Асоціацію з Європейським Союзом, основні цілі розвитку інформаційного суспільства в Україні до 2020 р. мають бути реалізовані в межах європейської стратегії економічного розвитку «Європа 2020: стратегія розумного, сталого і всеосяжного зростання», яка містить 7 пріоритетних «стовпів», на яких має зосередитися увага ЄС під час розбудови інформаційного суспільства: єдиний цифровий ринок; інтероперабельність та стандарти; довіра та безпека; швидкий та надшвидкий доступ до Інтернету тощо [11].

Розвиток ІКТ в будь-якій державі не можливий без відповідного правового забезпечення. Державну політику в сфері ІТ реалізує Агентство з питань електронного урядування. Агентство

є центральним органом виконавчої влади, який відповідає за розвиток ІТ галузі в Україні, створює відповідні плани, обробляє та погоджує проекти нормативних документів щодо розвитку галузі. В свою чергу, державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації здійснює Національна комісія, а законодавчим забезпеченням діяльності сфери ІКТ опікується Комітет з питань інформатизації та зв'язку Верховної Ради України. До об'єктів його відання належить: розвиток інформаційного суспільства; електронне урядування; електронний документообіг; електронний цифровий підпис тощо [12].

Законодавче забезпечення розвитку ІТ наведе у вигляді цілого ряду державних програм, однак основним нормативним актом регулювання розвитку ІКТ є Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 рр.». Він визначає пріоритетний напрямок державної політики щодо розвитку національної інфраструктури ІТ, державної підтримки для нових «електронних» секторів економіки, застосування ІКТ у всіх сферах життя (зокрема, в уряді та засобах масової інформації) і поліпшення ситуації у сфері безпеки інформаційних технологій [11].

Ще одним із шляхів покращення стану ІКТ в Україні запровадження є електронного урядування. Як один із інструментів розвитку інформаційного суспільства, воно забезпечує підвищення ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування. Такий спосіб організації державного управління дозволяє громадянам, юридичним особам та неурядовим організаціям звертатися до органів державної влади у віддалений спосіб та в режимі реального часу, що суттєво спрощує процес комунікації, та досягається шляхом використання глобальної та локальних інформаційних мереж. Таким чином, розвиток електронного урядування сприяє формуванню держави, яка орієнтована, на забезпечення вільної реалізації прав та свобод своїх громадян [1].

В Україні система електронного урядування існує з 2008 р., однак не дивлячись на це й досі існує ряд проблем, які заважають нашій країні піднятися по сходинкам у світовому рейтингу розвитку ІКТ.

За Індексом розвитку електронного уряду ООН (The UN Global E-Government Development Index) у 2014 р. Україна посіла 87-е місце у світі серед 193 країн-членів ООН (у 2012 р. в рейтингу Україна посідала 68-е місце із 190 країн). Незважаючи на втрату позицій у рейтингу, зокрема в індексі онлайн-сервісів, Україна в 2014 р. увійшла до групи країн з високим індексом розвитку електронного управління, що є позитивним моментом для країни [11].

Завдяки широкомасштабному введенню в дію електронного урядування громадяни майже не будуть стикатися з чиновниками, а швидкість прийняття рішень виросте в рази. Отримати свідоцтво про народження, паспорт, відкрити/закрити бізнес, оформити машину, поспілкуватися із податковою – всі ці питання можна буде вирішити через Інтернет, без візиту до держорганів. Так наприклад у Євросоюзі 75 % державних послуг доступні в режимі он-лайн [9].

Однак існує також небезпека, що утримання електронних сервісів буде надзвичайно важким тягарем для бюджету України. Поки що вони працюють, оскільки розробляються і підтримуються за рахунок громадських активістів та іноземних донорів. Але в подальшому їх передадуть у власність держави, яка повинна буде платити за якісне функціонування сервісів [15]. А тому постає таке важливе завдання – забезпечити якісне функціонування електронних сервісів, для того, щоб вони дійсно стали засобом подолання корупції, а не спричинили її нову хвилю.

Висновки з проведеного дослідження. Інформаційно-комунікаційні технології відіграють дуже важливу роль у сучасному суспільстві, оскільки масштабне усвідомлення факту, що в інформаційному суспільстві саме інформація є двигуном та основою нової діяльності, буде стимулювати подальший ріст ефективності економіки, фінансових установ та бізнесу взагалі.

Дослідження показало, що ІКТ мають вагомий вплив на розвиток національної економіки та економіки знань в Україні, оскільки позиція України в світовому рейтингу залишає бажати кращого. Влада країни намагається створити всі умови для покращення стану ІКТ в країні, і саме за таких умов, одним із важливих факторів підвищення рівня функціонування ІКТ та напрямків їх ефективного використання, є впровадження електронного урядування, яке дозволить не лише зменшити й подолати корупцію, здійснити вагомий внесок в розвиток інформаційного суспільства, а й спростити процес комунікації громадян та органів влади.

Список використаної літератури:

1. *Архипова Є.О.* Електронне урядування як форма організації державного управління / *Є.О. Архипова* // Державне управління: удосконалення та розвиток – 2015. – № 5. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=855>).
2. Інформаційна економіка / *Ю.Бажал, В.Бакуменко, І.Бондарчук* та ін. // Роль інформації у формуванні ринкової економіки : монографія. – К. : «К.І.С.» 2004. – С. 33–57.
3. *Безручко Д.С.* Ключові напрями впливу інформаційно-комунікаційних технологій на економічний розвиток / *Д.С. Безручко* : VII Міжнародна науково-практична конференція «Соціально-економічні реформи у контексті інтеграційного вибору України» 19–20 жовтня 2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.confcontact.com/20111019/6_bezruchko.php.
4. *Безугла К.О.* Сучасний стан сектору інформаційних технологій в Україні / *К.О. Безугла* // Економіко-математичне моделювання соціально-економічних систем. – 2014. – № 19. – С. 50–70.
5. *Безугла К.О.* Інформаційно-комунікаційні технології як фактор інноваційного розвитку економіки / *К.О. Безугла* // Економіко-математичне моделювання соціально-економічних систем. – 2013. – № 18. – С. 42–55.
6. *Дубиківський С.Л.* Теорія інформаційної економіки та розвиток інформаційної економіки в Україні / *Л.С. Дубиківський* // Вчені записки Університету «КРОК». – 2013. – № 34. – С. 37–43.
7. Економічна енциклопедія: У трьох томах. – Т. 1. / Редкол. С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К. : Видавничий центр «Академія», 2000. – 864 с.
8. *Кондратьев В.* Сектор информационных технологий правит миром / *В.Кондратьев* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.perspektivy.info/print.php?ID=114058>.
9. *Мареро А.* Корупція і «електронне урядування» між собою несумісні / *А.Мареро* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.softline.kiev.ua/ua/our-news/678-it-ekspert-anton-marrero-koruptsiya-i-elektronne-uryaduvannya-mizh-soboyu-nesumisni.html>.
10. *Нижегородцев Р.М.* Информационная экономика. Книга 2. Управление беспорядком: Экономические основы производства и обращения информации : монография / *Р.М. Нижегородцев*. – М. – Кострома : Московский государственный университет им. М.В. Ломоносова ; Костромской государственный университет им. Н.А. Некрасова, 2002. – 173 с.
11. Офіційний веб-портал Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=6&language=uk>.
12. Офіційний веб-портал Асоціації «Інформаційні технології України» / Державна політика в ІТ сфері [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://itukraine.org.ua/derzhavna-polityka-v-it-sferi>.
13. Офіційний веб-портал Міжнародного телекомунікаційного союзу (ITU) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.itu.int/en/ITU-D/Pages/About.aspx>.
14. *Пресняков Е.В.* Влияние информационно-коммуникационных технологий на мировую экономику / *Е.В. Пресняков* // Известия Санкт-Петербургского университета экономики и финансов – 2011. – № 1. – С. 132 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://cyberleninka.ru/article/n/vliyanie-informatsionno-kommunikatsionnyh-tehnologiy-na-mirovuyu-ekonomiku>.
15. *Сек Л.* Електронне урядування вчить українців боротися з корупцією, але не може стати панацеєю від неї / *Л.Сек* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://iqusion.com/ua/blog-kompaniji/item/568-elektronne-uryaduvannya-vchyt-ukrainsiv-borotysia-z-koruptsiiei-ale-ne-mozhe-staty-panatseiei-vid-nei.html>.
16. *Ткачова А.В.* Специфіка і тенденції розвитку інформаційного сектору економіки України / *А.В. Ткачова* // Ефективна економіка. – 2013. – № 10 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2378>.

17. *Тронько В.В.* Вплив ІКТ на економічний розвиток країни / *В.В. Тронько* // Ефективна економіка. – 2015. – № 4 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3959>.
18. *Фоміних Н.Ю.* Сутність поняття «інформаційно-комунікаційні технології» та їх значення на сучасному етапі модернізації освіти / *Н.Ю. Фоміних* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9084/1/ped905_77.pdf.

References:

1. Arhypova, Je.O. (2015), “Elektronne urjaduvannja jak forma organizacii' derzhavnogo upravlinnja”, *Derzhavne upravlinnja: udoskonalennja ta rozvytok*, available at: www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=855 (accessed 16 June 2016).
2. Bazhal, Ju., Bakumenko, V. and Bondarchuk, I. (2004), “Informacijna ekonomika”, in *Rol' informacii' u formuvanni rynkovoї ekonomiky*, K.I.S., Kyiv, pp. 33–57.
3. Bezruchko, D.S. (2011), “Kljuchovi naprjamy vplyvu informacijno-komunikacijnyh tehnologij na ekonomichnyj rozvytok”, *Proceedings of the VII International scientific practical conference “Social'no-ekonomichni reformy u konteksti integracijnogo vyboru Ukraїny”*, available at: www.confcontact.com/20111019/6_bezruchko.php
4. Bezugla, K.O. (2014), “Suchasnyj stan sektoru informacijnyh tehnologij v Ukraїni”, *Ekonomiko – matematychno modeljuvannja social'no-ekonomichnyh system*, Vol. 19, pp. 50–70.
5. Bezugla K.O. (2013), “Informacijno-komunikacijni tehnologii' jak faktor innovacijnogo rozvytku ekonomiky”, *Ekonomiko-matematychno modeljuvannja social'no-ekonomichnyh system*, Vol. 18, pp. 42–55.
6. Dubykivs'kyj, S.L. (2013), “Teorija informacijnoi' ekonomiky ta rozvytok informacijnoi' ekonomiky v Ukraїni”, *Vcheni zapysky Universytetu “KROK”*, Vol. 34, pp. 37–43.
7. Mochernyj, S.V. (2000), *Ekonomichna encyklopedija*, Vol. 1, Akademija, Kyiv, 864 p.
8. Kondrat'ev, V. (2011), “Sektor informatsionnykh tekhnologiy pravit mirom”, available at: www.perspektivy.info/print.php?ID=114058 (accessed 16 June 2016).
9. Marero, A. (2012), “Korupcija i “elektronne urjaduvannja” mizh soboju nesumisni”, available at: www.softline.kiev.ua/ua/our-news/678-it-ekspert-anton-marrero-koruptsiya-i-elektronne-uryaduvannya-mizh-soboyu-nesumisni.html (accessed 16 June 2016).
10. Nizhegorodtsev, R.M. (2002), *Upravlenie besporjadkom: Ekonomicheskie osnovy proizvodstva i obrashcheniya informatsii Informatsionnaya ekonomika*, Vol. 2, Informatsionnaya ekonomika, Moskovskiy gosudarstvennyy universitet im. M.V. Lomonosova; Kostromskoy gosudarstvennyy universitet im. N.A. Nekrasova, Moscow – Kosrtoma, 173 p.
11. NCCIR (2016), National Commission for the State Regulation of Communications and Informatization official website, available at: www.nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=6&language=uk
12. Asociacija "Informacijni tehnologii' Ukraїny", (2016), “Derzhavna polityka v IT sferi”, available at: www.itukraine.org.ua/derzhavna-polityka-v-it-sferi
13. ITU (2016), International Telecommunication Union official website, available at: www.itu.int/en/ITU-D/Pages/About.aspx
14. Presnyakov, E.V. (2011), “Vliyanie informatsionno-kommunikatsionnykh tekhnologiy na mirovuyu ekonomiku”, *Izvestiya Sankt-Peterburgskogo universiteta ekonomiki i finansov*, No. 1, available at: www.cyberleninka.ru/article/n/vliyanie-informatsionno-kommunikatsionnyh-tehnologiy-na-mirovuyu-ekonomiku
15. Sek, L. (2016), “Elektronne urjaduvannja vchyt' ukraїnciv borotysja z korupcijeju, ale ne mozhe staty panacejeju vid nei”, available at: www.iqusion.com/ua/blog-kompaniji/item/568-elektronne-urjaduvannja-vchyt-ukraїnciv-borotysja-z-koruptsiieju-ale-ne-mozhe-staty-panatseieju-vid-nei.html (accessed 16 June 2016).
16. Tkachova, A.V. (2013), “Specyfika i tendencii' rozvytku informacijnogo sektoru ekonomiky Ukraїny”, *Efektynna ekonomika*, available at: www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2378 (accessed 16 June 2016).

17. Tron'ko, V.V. (2015), "Vplyv IKT na ekonomichnyj rozvytok kraj'ny", *Efektyvna ekonomika*, available at: www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3959 (accessed 16 June 2016).
18. Fominyh, N.Ju. (2009), "Sutnist' ponjattja "informacijno-komunikacijni tehnologii" ta i'h znachennja na suchasnomu etapi modernizacii' osvity", available at: www.dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9084/1/ped905_77.pdf (accessed 16 June 2016).

ЧЕРЕВКО Ольга Леонідівна – старший викладач кафедри економіки, підприємництва, біржової діяльності Університету митної справи та фінансів.

Наукові інтереси:

- інноваційний розвиток;
- економіка підприємств.

Тел.: (050) 458-93-81.

ЖИГАДЛО Аліна Володимирівна – студентка V курсу спеціальності «Фінанси і кредит» Університету митної справи та фінансів.

Наукові інтереси:

- інноваційний розвиток;
- фінанси.

Тел.: (063) 441-70-60.

E-mail: alina.kovsiuk@gmail.com.

Стаття надійшла до редакції 17.06.2016.